

Opsada je bila omča za Sarajlije

Author: Velma Šarić

Novinar BBC-a priseća se poteškoća i rizika sa kojima su se stanovnici suočavali tokom 44 meseca opsade svog grada.

Piše: Velma Šarić iz Sarajeva (TU br. 675, 14. januar 2011.)

Na suđenju Radovanu Karadžiću pred Haškim tribunalom, britanski novinar Džeremi Bouen (Jeremy Bowen) izjavio je ove sedmice kako smatra da su bosanski Srbi Sarajevo iskoristili kao ratno oružje.

„Običnim ljudima u gradu je to naprosto bila omča oko vrata, koja je po potrebi mogla biti stezana i popuššana“, kazao je on.

Kao prvi predsednik Republike Srpske i vrhovni komandant njenih oružanih snaga, Karadžić se po 11 tačaka optužnice tereti za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti, uključujući i organizovanje snajperske i artiljerijske kampanje protiv grada Sarajeva sa ciljem vršenja terora nad civilnim stanovništvom – koja je trajala 44 meseca i u kojoj je poginulo blizu 12,000 civila.

U optužnici se navodi da je Karadžić odgovoran za zločine progona, istrebljenja, ubijanja i prisilnog raseljavanja, koji su „doprineli ostvarivanju cilja – trajnog raseljavanja bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata sa teritorije na koju su polagali pravo bosanski Srbi“.

Nakon što je više godina proveo u bekstvu, Karadžić je uhapšen u Beogradu 21. jula 2008., a sudski proces protiv njega počeo je u oktobru 2009.

Bouen je svedok tužilaštva i aktuelni urednik BBC-a za Srednji istok, a u periodu od 1992. do 1995. izveštavao je iz raznih delova Bosne i Hercegovine, uključujući Sarajevo, Goražde i Srebrenicu. On je sudu rekao da je već prilikom prvog dolaska u bosansku prestonicu, u julu 1992. godine, video da se u njoj očajno živi.

„Ljudi bi stajali u redu za vodu i hranu uprkos svim strahovima i opasnostima“, kazao je on. „Morali su da izbegavaju snajpere, žive u stravičnim uslovima, bez pristupa komunikacijama – bilo je to vreme pre interneta i mobilnih telefona, a oni su naprosto bili odsečeni“, nastavio je on.

Svedok je izjavio da su se strah i anksioznost stanovništva pojačavali. „Tokom 1995., uoči završetka rata, uslovi u kojima su ljudi živeli su postali još gori, a uprkos celokupnoj humanitarnoj pomoći, očajanje je bilo ogromno“, dodao je on.

„Snajperska vatra je stanovnicima grada postala sastavni deo života. Ljudi su morali da beže, i ja sam morao da bežim, premda sam kao novinar imao tu povlasticu da nosim pancirno odelo, ili raspolažem novcem. Međutim, morali smo da shvatimo šta znači zateći se u situaciji u kojoj naprosto možete biti ubijeni.“

Bouen je rekao da je lično viđao „leševe i žrtve snajpera“, objasnivši da su strani kamermani obično snimali raskršća ili stanovnike grada koji trče preko raskršća u nadi da neće biti pogođeni snajperskom vatrom. Prisećajući se jednog snajperskog incidenta kojem je bio očevidac za vreme ručka u sarajevskom hotelu Holiday Inn, on je rekao da je video kako je jedan čovek, prilikom pretrčavanja parkirališta, bio pogođen u nogu.

„Video sam kako oko njega pršte meci, kako je pao na zemlju, istrčao sam sa kolegom i vozilom, želeli smo da ga spasemo, ali pre no što smo došli do njega, on je otišao; ostala je samo krvava mrlja na asfaltu“, kazao je Bouen.

Svedok je naglasio da se stanovnici Sarajeva nikada nisu mogli osećati sasvim bezbedno, prisativši se kako su gradski pločnici bili oštećeni tragovima oružanih dejstava i kraterima, te kako se nikada nije znalo gde će pasti sledeća granata.

„Ja sam izveštavao o bombardovanju Sarajeva: svako jutro smo imali sastanak u štabu UN-a, i svako jutro bi počelo temom granatiranja i brojem granata koje su bačene tokom prethodnog dana, pri čemu je taj broj često bio četvorocifren. Nikada niste mogli saznati da li će doći do granatiranja, jer se ono moglo desiti bilo gde i bilo kada“, nastavio je svedok.

„Tokom granatiranja je bilo opasno ostajati napolju, ali ako ste želeli da izveštavate o tome mogli ste samo stati ispred bolnice Koševo i posmatrati kako 20 ili 30 minuta nakon granatiranja donose ranjenike.“

Tužiteljka Kerolin Edgerton (Carolyn Edgerton) pokazala je svedokov izveštaj za BBC, pri čemu u sudnici nije bilo saopšteno koji datum on nosi. U tom prilogu, Bouen izveštava o incidentu u kojem je ubijeno najmanje petoro članova porodice i bliskih prijatelja izvesnog Zijada Kujundžića. Taj izveštaj je uveden među dokaze tužilaštva.

„Ovaj izveštaj pokazuje da se granatiranje dešavalo svuda i sve vreme“, kazao je Bouen – „dokle god ste se kretali Sarajevom, bili ste ugroženi.“ Tužilaštvo je predložilo još jedan prilog BBC-a, o tome kako je ubijena dvogodišnja devojčica Vedrana Glavaš, koja je nastradala zajedno sa nekoliko meseci mlađim dečakom, Rokijem Sulejmanovićem.

Oni su poginuli 1. avgusta 1992., kada je na autobus prepun dece iz sirotišta Ljubica Ivezić bila otvorena vatra. I taj izveštaj BBC-a je uvršten među dokaze.

Svedok je ispričao kako je sa kolegama iz Reutersa pokušao da ode na sahranu te devojčice, zajedno sa njenom majkom i bakom. Međutim, sahrana je bila obavljena i pre no što su članovi porodice i novinari stigli na groblje, jer je ono bilo izloženo snajperskoj i artiljerijskoj vatri.

Jedan dečak iz sirotišta, koji je zajedno sa svojim prijateljima došao da položi cveće, bio je ranjen na samoj sahrani. I devojčicina baka je bila ranjena. Opisujući taj dan Bouen je rekao: „Stekao sam izuzetno bogato iskustvo izveštavajući o sukobu, i video sam neke zaista loše stvari, ali se čak i danas razbesnim kada pomislim na taj veoma, veoma okrutan dan.“ „Čak ste i tokom sahrane bili izloženi artiljerijskoj vatri“, nastavio je on, dodajući da je to groblje često bilo meta.

U svom tadašnjem prilogu, on izveštava o tome da je paljba stigla sa srpskih položaja. „Srbi su rekli da je to nameštaljka i da su bosanske vlasti – znajući da će tamo biti strane kamere, koje će snimiti te stvari – organizovale artiljerijske i snajperske incidente, ali ja ne mogu da poverujem u to“, kazao je Bouen Tribunalu.

„Grad je bio stalna meta i na njega se pucalo čak i dok su kamere bile isključene, tako da ne mogu da poverujem da je išta bilo inscenirano za nas. Stopostotno ostajem pri svojim izjavama, jer smatram da one počivaju na čvrstim činjenicama.“

Suđenje se nastavlja naredne sedmice.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a iz Sarajeva.

Location: Balkans

Topic: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Focus: ICTY - Radovan Karadzic Trial

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/opsada-je-bila-om%C4%8D-za-sarajlije>